

משרד החינוך

מכון הנרייטה סאלד

המזכירות הפדגוגית

המרכז לבחינות בגרות

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחינוך הממלכתי-דתי

לימודי היסטוריה בחמ"ד

המחונן הפדגוגי- שאלון 29215

מועד חורף תשפ"ו

להלן [קישור](#) לשאלון: שאלון 29215

לשימוש פנימי בלבד.

המסמך לא עבר עריכה לשונית

המחונן הפדגוגי- מועד חורף תשפ"ו

מבנה המחונן הפדגוגי:

א. הצגת השאלה כפי שהופיעה בבחינת הבגרות

ב. הצגת התשובות האפשריות

ג. סעיף "לתשומת לב" - פירוט הקשיים שהתגלו בתשובות תלמידים והמלצות למורה להוראה.

הלמידה מתוך המחונן ככלי - עבודה צריכה להתייחס למספר מישורים:

*שימוש נכון במילות ההוראה- פיצוח נכון של השאלה

*שליטה בציר הזמן והמקום המופיע בשאלות הבחינה

*התמודדות עם מספר מטלות/חלקים בשאלה והקשר ביניהם

*התמודדות עם שאלות שונות לנושא זהה

*דיוק בתוכן התשובה בהתאם לתוכן השאלה

*הנחלת מיומנויות מתחום הדעת לתלמידים

חשוב להזכיר כי כתיבת 'מחונן- תשובות' על ידי המורה כחלק מתהליך חיבור בחינה, לפני שהיא

מתקיימת בכיתה, מהווה חלק בלתי נפרד מהרגלי עבודה ונורמות מקצועיות שמומלץ לאמץ

במהלך כל השנה.

מומלץ לתת לתלמידים את המחונן בזמן חלוקת המבחנים הבדוקים ככלי לשיפור הלמידה

עבורם.

מטרות 'מחונן תשובות' הן:

1. לסייע בידי המורים לבדוק אם השאלות בבחינה ברורות דיין, ואם כוונת השאלה הושגה.

2. אמצעי יעיל להגברת מהימנות ההערכה.

3. מאפשר הערכה אחידה לכל בחינות התלמידים.

4. מאפשר לתלמידים לבחון את תשובותיהם מול המחונן וללמוד מהצלחות ומטעויות.

שימו לב!

חשוב להבהיר לתלמידים, כבר בשלבים הראשונים של הלימוד, את משמעות מילות ההוראה השונות הנהוגות במבחנים, וכמובן לתרגל אותן.

חשוב לקבוע ניקוד פנימי בשאלות בהתאם למטלות/לחלקי השאלה

תזכורת - פירוש מילות ההוראה המקובלות:

- **"ציין"** - על התלמיד לכתוב במילה או במספר מצומצם של מילים על הנושא/המושג עליו נשאל בלי לפרט.
- **"הצג"** - על התלמיד לפרט את הידוע לו על הנושא/המושג על פי הנלמד בכיתה או על פי הקטע. כתיבת פרטי התוכן של פעולה או של אירוע לפי הנדרש. אין צורך להסביר. לעיתים השימוש בהוראה זו ילווה בציון כמותי של הרכיבים הנדרשים בשאלה. הכימות הוא ציון מספר הרכיבים הנדרשים לתשובה מלאה והוא מבהיר לתלמיד את הנדרש ממנו וכן מנחה את המורה בזמן הערכת התשובה.
- **"הסבר"** - על התלמיד לכתוב את הידוע לו על הנושא תוך ביאור או פירוש הנושא ותוך ניתוח הפעולה, האירוע והשלכותיו. במקרים רבים יש ב"הסבר" הבהרת קשר בין מושגים.
- **"השווה"** - על התלמיד לבדוק את הדומה והשונה בין שני פריטים או יותר על פי קריטריונים (תבחינים) ולהסיק מסקנות מן ההשוואה.
- **"נמק"** (בסס) - על התלמיד לבסס דעה או טענה המוצגות בשאלה על סמך עובדות, ציטוטים, נתונים היסטוריים, דוגמאות ועוד.
- **"הדגם"** - על התלמיד להביא דוגמה לביסוס או להבהרה.

חשוב להזכיר ש...

- התשובה במחווך מכילה רק את גרעין התשובה, ואין לראות בה תשובה מלאה. התשובה מאזכרת את הכיוונים האפשריים ויתכן מצב שיש תשובות נוספות שאינן במחווך. תשובה כזו יש לבדוק בספרים ובמקורות מוסמכים כדי לקבלה כתשובה נכונה או כנכונה חלקית. תשובה מלאה

היא תשובה שמרחיבה את הרכיבים השונים, מציגה, מסבירה ומקשרת לפריט הנשאל בשאלה, לאירוע או לטקסט בהתאם לנדרש בשאלה.

● התשובות המנוסחות על ידי התלמיד יכולות להיות מנוסחות בדרכים שונות, גם באופן השונה מהנוסח המופיע במחווין. דבר זה אינו פוסל את התשובה אם היא מכילה את כל המטלות הנדרשות בשאלה ותוכנה נכון.

● בתשובה שבה נדרשים כמה רכיבים, אם תלמיד ענה רק על חלק מהם הוא יקבל ציון חלקי בהתאם לטיב התשובה.

● בשאלות שבהן יש כמה מטלות - יש לשים לב אם התלמיד נדרש לקשר בין המטלות מבחינת תוכן. בשאלות אלה התלמיד יידרש למבנה תשובה שיציג את המטלות ויסביר את הקשר ביניהן.

● שאלות בעלות שני חלקים שבהן התשובה לחלק השני נובעת מן התשובה לחלק הראשון הן שאלות משורשרות. במקרה זה אם התשובה בחלק הראשון אינה נכונה, לא ניתן יהיה לקבל את התשובה בחלק השני .

● בשאלות טקסט חזותי יש לשים לב:

א. שפעמים רבות התלמיד נדרש לזהות את המסר / הרעיון המרכזי של הטקסט ולבסס אותו על רכיבים מהטקסט.

ב. שהתלמיד נדרש לקשר בין הרכיב שבתמונה למסקנה שהסיק ממנה:

למשל: אני רואה בתמונה ש...ואני לומד מכך ש...

● בשאלות על קטע מקור מילולי יש לשים לב אם התלמיד נדרש לענות ולהסביר בלשונו או להתבסס על הנאמר בקטע ולצטט ממנו.

● בשאלות על טקסט מילולי או חזותי לעתים התלמיד נדרש לקשר את המקור לחומר שנלמד בכיתה, ולא להסתפק בידע מניתוח המקור.

● יש שאלות המתחמות בזמן ובמקום ויש לדרוש מהתלמיד להתייחס לזמן והמקום שנדרשו

בשאלה, וכן להשתמש במושגים המתאימים להם.

• יש להרגיל את התלמידים לבדוק כמה מטלות יש בשאלה ולסמן אותם על מנת לא לשכוח לענות על כולן.

• מחברות הברורות הנבדקות הן מחברות סרוקות. יש להנחות את התלמידים להקפיד על רווחים, לכתוב בעט חזק, להקפיד על כתב גדול ומרווח וכן לשמור על שוליים בצדי העמודים וכן בראש העמוד ובתחתיתו.

• אנו ממליצים להרגיל את התלמידים להשתמש בטיוטה לפני כתיבת התשובה, על מנת שהתלמיד יבנה את תשובתו בצורה המקיפה והמסודרת ביותר שבה יבואו לידי ביטוי ידיעותיו. על העמוד [הימני] שמשמש כטיוטה יש למתוח קו אלכסוני.

• בתהליך פיצוח השאלה - מומלץ להנחות את התלמידים לבדוק בשאלה - האם קיימת מטלה סמויה שלא כתובה במפורש, אך כדי לענות על השאלה על התלמיד לבצע אותה.

דגם תשובות

פרק ראשון

1. חיבת ציון

הציגו את השינוי בתפיסתו של פינסקר, וציינו את הסיבה לשינוי זה

15%+35%

– מעבר מתפיסה שהעם היהודי צריך להתערות בחברה הכללית / בחברה הרוסית / לראות ברוסיה את מולדתו / לסגל את התרבות / את השפה הרוסית, אל עבר תפיסה שהיהודים צריכים לחיות בארץ משלהם /

להקים ישות מדינית עצמאית.

הסיבה: הפרעות ברוסיה/ סופות בנגב

ציינו מאפיין חברתי של תנועת חיבת ציון שנחשב ייחודי לתקופה שבה פעלה (סוף המאה ה-19)

15%

- התנועה כללה דתיים וחילוניים / שיתוף פעולה בין דתיים לחילוניים.

- תנועה עממית/ מעמד ביניים

- איגוד של אגודות לאגודה אחת גדולה

הציגו הבדל אחד בין תנועת חיבת ציון ובין התנועה הציונית של הרצל

35%

- חיבת ציון הייתה איגוד של אגודות מקומיות ברוסיה וברומניה, ואילו התנועה הציונית כללה נציגים גם ממערב אירופה (ואף נציגים מארצות האסלאם).
 - חיבת ציון שמה דגש על עלייה והתיישבות יהודית (מה שכונה אחר כך ציונות מעשית), ואילו התנועה הציונית בראשות הרצל ביקשה גם לקבל הכרה של העמים (הציונות שואפת להקים לעם ישראל בית מולדת... מובטח לפי משפט הכלל) / פעלה כדי להשיג רישיון מצד האומות.
 - חיבת ציון לא הצליחה להתמסד, לעומת התנועה הציונית, שהקימה ארגונים לצורך מימוש מטרותיה.
 - חיבת ציון כללה כמה מנהיגים לעומת התנועה הציונית שבראשה עמד מנהיג אחד.
 - בחיבת ציון הרוב היו דתיים, לעומת התנועה הציונית בה היה רוב חילוני.
 - לחיבת ציון היו פחות משאבים לעומת התנועה הציונית שהייתה יותר מאורגנת.
- (הר ברכה, עמ')

267-269, מט"ח, עמ' 322-325)

שימו לב!

- חשוב לשים לב שצריך ללמד את התלמידים שכאשר השאלה עוסקת בשינוי יש להתייחס למה היה לפני, נקודת השינוי, ומה קורה אחרי השינוי. היו תלמידים שענו רק על תפיסת פינסקר אחרי המאורעות והפסידו ניקוד.
- כאשר תלמידים מתבקשים לציין אירוע שהוביל לשינוי לא מתקבלות תשובות כלליות כמו אנטישמיות ולכן חשוב להדגיש לתלמידים שיש להתייחס לאירוע ספציפי ולא כללי.
- כשתלמיד מתבקש לציין מאפיין חברתי, המאפיין חייב להיות מתחום החברה
- הצגת הבדל מבקשת הצגת עובדות ברורות השוואה, שני צדדים של אותו נושא

2. משטרים טוטליטריים

צינו שתי נקודות דמיון בין המשטר הקומוניסטי ובין המשטר הפשיסטי

10%+15%

- שלטון של מנהיג יחיד/ מנהיג של מפלגה אחת
 - התנגדות לדמוקרטיה
 - פולחן אישיות סביב המנהיג
 - שימוש בטרור פנימי
 - הגבלת זכויות אדם ואזרח
 - דרישה לנאמנות מוחלטת
 - שליטה של השלטון באמצעי התקשורת
 - פיקוח על חינוך/ תרבות
 - שליטה על הכלכלה
- הציגו הבדל אחד בין האידאולוגיות של המשטרים האלה

35%

– האידיאולוגיה הקומוניסטית מבוססת על שוויון מעמדי/ אחדות הפועלים ללא הבדל לאום, ואילו באידיאולוגיה

הפשיסטית הנאמנות ללאום ולמדינה היא ערך עליון.

– האידיאולוגיה הקומוניסטית רואה בשוויון ערך עליון ואילו האידיאולוגיה הפשיסטית מבוססת על אליטיזם/על

חלוקה בין מנהיגים למונהגים.

- האידיאולוגיה הקומוניסטית שמה דגש על כלכלה/הלאמת הרכוש הפרטי/פיקוח על הכלכלה, ואילו האידיאולוגיה הפשיסטית שמה דגש על מסירות למדינה על ידי מלחמה/ביטול הפרט לטובת המדינה.

- האידיאולוגיה הקומוניסטית שואפת לשלום בין העמים לעומת האידיאולוגיה הפשיסטית שמהללת מלחמות/

כיבושים.

(המונח; משטרים טוטליטריים)

ציינו אחד מרעיונות הנאורות

10%

– שוויון – ידע – קדמה – ספקנות וחילון – הזכות לחירות – הזכות לקניין פרטי – הזכות לחיים – אמנה חברתית – רציונליזם – אינדיבידואליזם – הפרדת רשויות – האדם אחראי לגורלו – סובלנות – זכויות הנשים – ריבונות העם – זכויות טבעיות

(מסורת ומהפכות, עמ' 39;

37–27, מט"ח עמ' 24–37)

בחרו באחד המשטרים וציינו אותו

10%

קומוניזם או פאשיזם.

הסבירו אם לדעתכם המשטר שבחרתם מבטא את רעיון הנאורות שציינתם

20%

כל תשובה הגיונית תתקבל, ובלבד שנומקה בהתאם לרעיון הנאורות.

שימו לב:

- כאשר מבקשים הבדל בין שני משטרים התלמיד צריך להציג משהו אחד בכל משטר שהוא שונה מהמשטר השני, כי השאלה מבקשת הבדל ביניהם.
- היו תלמידים שחזרו על אותה תשובה שנתנו בהצגת ההבדלים בין קומוניזם לפשיזם במאפיין קומוניזם, מאפיין נאורות והוכחה של הקומוניזם. חשוב ללמד תלמידים לא לחזור על אותה תשובה בחלקים שונים של השאלה.
- היו תלמידים שכתבו כנקודת דמיון את המושג משטרים טוטליטריים. צריך ללמד תלמידים שאי אפשר לתת תשובה שכתובה בשאלה.

3. הנאציזם

ציינו והציגו אחד מן הרעיונות של האידאולוגיה הנאצית: תורת הגזע או מרחב מחיה

10%–20%

• תורת הגזע

העולם נחלק לגזעים אנושיים, כשהבדל ביניהם מולד.

הגזע הארי הוא יוצר תרבות/עליון.

הגזע היהודי הוא מהרס תרבות/תחתון.

או

• מרחב מחיה

על הלאום הגרמני לכבוש שטחים נרחבים באירופה (כדי להביא לידי ביטוי את כוחותיו הלאומיים/

לשרוד).

הסבירו מדוע בתקופה שבין שתי מלחמות העולם רבים מאזרחי גרמניה קיבלו את הנאציזם בהתלהבות

30%

- בגרמניה היה חוסר יציבות פוליטי ואף אחת מן הממשלות שקמו לא הצליחה לחלץ את גרמניה ממשבר זה.

- תקווה שהנאציזם יחזיר את הכבוד הלאומי, על רקע ההשפלה בחוזה ורסאי.

הציגו שני צעדים שנקט היטלר לאחר עלייתו לשלטון שהביאו להפיכתה של גרמניה למדינה טוטליטרית

15%+25%

– הפעיל את הס"א כנגד כל מתנגדיו במהלך הבחירות לרייכסטאג.

– חוקק חוק שהסמיך את הממשלה לחוקק חוקים בעצמה מבלי להידרש לפרלמנט.

– חוקק חוק שאוסר על כל פעילות של מפלגה אחרת מלבד המפלגה הנאצית.

– קיים בחירות מחודשות לרייכסטאג ובהן השתתפה מפלגה אחת בלבד.

- שימוש בטרור והקמת מחנה ריכוז

(מסורת ומהפכות, עמ' 38);

150–155, מט"ח עמ' 39 ; 176–188)

שימו לב:

- השאלה מבקשת צעדים שעשה היטלר עם עלייתו לשלטון שהפכו את גרמניה לטוטליטרית. חלק מהתלמידים ענו על צעדים כלפי היהודים. חשוב מאוד בהוראה להדגיש שיש היסטוריה כללית והיסטוריה יהודית ובפיצוח השאלה צריך לשים לב מה שואלים.
- השאלה ביקשה להסביר מדוע תושבי גרמניה בין שתי מלחמות עולם קיבלו את היטלר בהתלהבות. חלק מהתלמידים לא התייחסו לתקופה אלא כתבו באופן כללי. חשוב לשים לב לכך שאם השאלה מתייחסת לזמן מסוים התשובה חייבת להתייחס לאותו זמן ולא בכלליות.

פרק שני

יש לענות על אחת מן השאלות 4–5.

4. הציגו מהי מטרתה של הלאומיות

25%

הקמת מדינה ריבונית לעם / משילות של עם ללא התערבות גורם חיצוני.

הסבירו כיצד הרב גלזנר מבסס את טענתו כי לעם היהודי יש שאיפות לאומיות משלו

30%

– כי התורה היא חוקת מדינה / הנחת היסוד של התורה היא כי עם ישראל חי על אדמתו.

– כי ציוויים שונים של התורה אפשריים רק כשעם ישראל חי על אדמתו.

– כי עיקר גדול הוא האמונה שעם ישראל יחזור לארץ אבותיו.

– כי עם ישראל יכול להגשים את ייעודו / להפוך לממלכת כוהנים וגוי קדוש, רק כשהוא על אדמתו.

ציינו מאפיין אחד של לאומיות אתנית-היסטורית מלבד הדת המשותפת, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי

בעם

היהודי

15%+30%

– מוצא משותף/תכונות גזע אופייניות/קרבת דם: כי לגויים, בקרבם חיים היהודים, ברור שהיהודים

מהווים

קבוצה נפרדת/זרה.

- תרבות משותפת/ מנהגים משותפים: כי התורה קיימה את עם ישראל

– היסטוריה משותפת: כי העם היהודי חי בעבר בארץ-ישראל.

– מולדת משותפת: כי העם היהודי חי בעבר בארץ-ישראל / העבודה למען המולדת הייתה שקולה

לתלמוד

תורה ולתפילה בגלות.

(על פי המושג לאומיות)

שימו לב:

• חלק מהתלמידים תיארו מהי לאומיות. חשוב לשים לב שהשאלה שואלת מהי המטרה של

לאומיות.

• השאלה מדברת על היסטוריה כללית ולא דווקא על היהודים, היו תלמידים שהתבלבלו והתייחסו

למטרה של הלאומיות היהודית.

5. הסבירו את הסיבה לחשש של יהודים אורתודוקסים מפני הפגיעה בלימוד התורה

25%

– (חשש מריקון הישיבות/ ירידת קרנה של תורה) כיוון שעם חידוש החיים הלאומיים בארץ-ישראל,

אפשר

יהיה לפעול למען העם היהודי גם באמצעות מקצועות אחרים.

הסבירו את תשובתו של הרב גלזנר על כך

25%

– המצב הראוי/הטבעי הוא (כפי שהיה בעבר כשעם ישראל ישב על אדמתו של מיעוט מקרב העם/שבט לוי,

שהופרש ללימוד תורה בדרגה גבוהה, ויתר השבטים עסקו במקצועות הארציים.

– כל מקצוע שמבסס/מרומם את עם ישראל כשיושב בארץ-ישראל נטען במשמעות דתית/שקול ללימוד תורה

ותפילה בגלות.

הסבירו את ההבדל בין הנימוק של הרב גלזנר ובין הנימוק של הרב ריינס לתמיכתם בשיתוף פעולה עם

חילונים

במסגרת התנועה הציונית

30%

על פי הרב גלזנר, האחדות חשובה כיוון שהתורה ניתנה לישראל ולא ישראל לתורה / כשעם ישראל שומר על

אחדותו, מובטח שיחזור בתשובה.

על פי הרב ריינס שיתוף הפעולה (בתנועה הציונית) אינו התחברות מהותית/קשר של קרבה/השפעה הדדית,

אלא מדובר בקשר תכליתי/קשר שנועד למטרה (הכרחית של הצלת ישראל).

הסבירו עם איזה מן הנימוקים אתם מזדהים יותר

20%

כל תשובה הגיונית ומנומקת תתקבל.

שימו לב:

- חלק מהתלמידים לא ידעו להציג את גישת הרב ריינס.
- חלק מהתלמידים צטטו מתוך הטקסט לגבי הרב ריינס כשהשאלה הייתה מחומר הלימוד. חשוב ללמד תלמידים בפיצוח שאלות אנסין לשים לב האם השאלה היא מתוך האנסין או מחומר הלימוד.
- השאלה ביקשה התייחסות לעמדת הרב גלזנר והרב ריינס לגבי שיתוף פעולה עם חילונים. חלק מהתלמידים התייחסו לעמדתם כלפי לימוד תורה

פרק שלישי

יש לענות על אחת מן השאלות 6–7.

6. **היהודים בגרמניה הנאצית (1933–1939)**

א. ציינו שתי שנים שבהן מספר היהודים שהיגרו מגרמניה היה הגבוה ביותר בכל אחת מן השנים שציינתם.

על פי מה שלמדתם הסבירו מדוע

צינו – 10% + 10%

הסבירו – 20% + 30%

1933

– כיון שבשנה זו עלו הנאצים לשלטון ומצבם של היהודים החל להידרדר/ החלה להתבצע המדיניות האנטי-יהודית.

– בעקבות החרם הכלכלי נגד היהודים שנערך כחודשיים לאחר עליית הנאצים לשלטון, ורבים המשיכו בחרם בלי צו רשמי.

– כיון שבשנה זו נחקק חוק לסילוק עובדי מדינה יהודים ממשרותיהם.

– כיון שהיהודים נדחקו מתחומי התרבות המדע והחינוך כבר בשנה זו.

1938

– כיון שבשנה זו נערך ליל הבדולח שבו בתי כנסת, עסקים ומגורי יהודים נהרסו/ נרצחו עשרות יהודים/ נאסרו עשרות אלפי יהודים.

– כיון שבשנה זו גורשו מגרמניה אלפי יהודים בעלי אזרחות פולנית אל מעבר לגבול הפולני.

– כיון שבשנה זו הוקצנה המגמה של סימון היהודים ודרכוניהם סומנו/ אולצו להוסיף שם פרטי המזהה אותם כיהודים.

ב. על פי הטבלה, ציינו שנה אחת שבה אפשר היה לצפות שמספר היהודים מגרמניה יהיה גבוה יותר

ממספרם בטבלה, והסבירו מדוע היה אפשר לצפות לכך בשנה שציינתם

10%+20%

1935

– כיון שפורסמו חוקי נירנברג שבהם האפליה ובידוד היהודים קיבלו מעמד חוקי.

– כיון שעל פי חוקי נירנברג יהודי לא יכול יותר להיות אזרח גרמניה/ ליהודים אין זכויות.

כל אחת מהשנים שבין 1933 ל-1938

– כיון שרדיפת היהודים שהחלה ב-1933 נמשכה גם בשנים אלה.

(חורבן)

וגבורה, עמ' 39; 28–40)

שימו לב:

- הטבלה מביאה נתוני הגירה מ-1933-1938 התלמידים מתבקשים להביא נתונים מן הטבלה ולהסביר מדוע מספר המהגרים נמוך בעיניהם. חלק מהתלמידים התייחסו לשנת 1939 שלא מופיעה במפה.
- התלמידים היו צריכים לזהות בטבלה נתונים ולהסביר אותם ע"פ הידע המקדים שלהם על השואה. היו תלמידים שטעו בהצבת האירועים במקום הנכון על ציר הזמן. חשוב לתרגל עם התלמידים הבנת אירועים על פי הסדר הנכון על ציר הזמן.
- תלמידים ענו בשני הסעיפים את אותה תשובה. חשוב לשים לב שאי אפשר לחזור על אותה תשובה פעמיים באותה שאלה.

7. בעיית העקורים

א. ציינו קושי אחד שהתמודדו איתו פליטי השואה לאחר סיום מלחמת העולם השנייה, והסבירו כיצד

מחנות

העקורים היוו מענה חלקי על קושי זה

10%+20%

- מצב בריאותי קשה: (לכן) במחנות העקורים סופקו מזון ותרופות לניצולים.
 - מצב נפשי, חינוכי קשה: (לכן) במחנות הוקמו ועדות, חיי תרבות, מערכת חינוך ועוד.
 - לא נותר לפליטים לאן ללכת / לא היו להם בתים/ יהודים שניסו להשתלב חזרה במקומות מגוריהם נתקלו לעיתים באנטישמיות: (לכן) מחנות העקורים סיפקו לפליטים מקום מגורים זמני.
- (חורבן)

וגבורה, עמ'; 252–256)

ב. על פי מה שלמדתם, הציגו סיבה אחת להתעקשות של רוב ניצולי השואה להגיע לארץ-ישראל

15%

- הניצולים חששו שגם אם יהגרו למדינה אחרת יכולה להתעורר שם אנטישמיות, לעומת ארץ ישראל בה יהיו בין יהודים.
- משום שארץ ישראל היא המולדת ההיסטורית של העם היהודי.
- העקורים איבדו בתים ומשפחות ודבר לא קשר אותם עוד אל האדמה שבה גדלו.
- ארגונים יהודיים מרחבי העולם השתתפו וסייעו בפעולות העלייה לארץ.

(חורבן וגבורה עמ'; 267)

על פי האירוסבירו את המסר בנוגע לבעיית העקורים. בתשובתכם ציינו שני רכיבים מן האירוס

15% + 10% + 10%

ביקורת על מדינות העולם על כך שהן מונעות מהפליטים היהודים להגר אליהן. רואים זאת על פי המרכיבים שלהלן:

- הדלתות עם שמות המדינות סגורות
- בדרום אמריקה יש אדם שמציץ ולא פותח את הדלת
- החיילים הבריטים עוצרים בגופם את זרם הפליטים לארץ-ישראל
- בני המשפחה מביטים לכל הכיוונים
- המשפט SEARCH FOR AN OPEN DOOR

או

- היוצר אינו רואה בארץ-ישראל פיתרון מתאים לבעיית העקורים. רואים זאת על פי המרכיבים שלהלן:
- ארץ-ישראל מלאה עד אפס מקום.
 - החייל הבריטי מנסה ללא הועיל לשים קץ להתקוטטות בין הצדדים השונים.
 - רוב בני המשפחה אינם מביטים לארץ-ישראל ולא נראה שהם מעוניינים להגר אליה.

או

היוצר מבטא את מצבם הטרגי של הפליטים / היעדר המוצא של הפליטים, כאשר מצד אחד מדינות העולם

סוגרות

את שעריהן ומצד אחר גם ארץ־ישראל אינה יכולה לשמש פתרון.
(כל הרכיבים שהוזכרו למעלה רלוונטיים לכאן, כל עוד יש רכיב לכל צד.)

לדעתכם, האם המסר שבא לידי ביטוי באיור מפתיע? בתשובתכם התייחסו לזהותו הלאומית של

הקריקטוריסט ונמקו את תשובתכם

10%+ 10%

כל תשובה שתקבל ובלבד שתתבסס על הפרשנות שכתבו במטלה הקודמת ועל היותו של בעל האיור

אדם

בריטי.

שימו לב:

- היו תלמידים שלא חיברו בין הקושי של העקורים לבין הפתרון של מחנה העקורים לקושי שהוצג.
- השאלה ביקשה הסבר מדוע העקורים התעקשו על ארץ ישראל היו תלמידים שענו מדוע היה קשה להגיע לארץ ישראל.
- חלק מהתלמידים לא הבינו שיש פה קריקטורה שמותחת ביקורת על ממשלת בריטניה. חשוב לתרגל עם תלמידים סוגי מקורות שונים ולהסביר מה עומד מאחורי כל סוג מקור.
- תלמידים לא התייחסו לזהותו של מחבר הקריקטורה.